

ГЛАЗКОВА

Анна Сергіївна

УДК 334.012.82:656.2

ВИЗНАЧЕННЯ ПІДХОДУ ДО ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ
ІНТЕГРАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУDEFINITION APPROACH TO STRATEGY FORMATION INTEGRATION
DEVELOPMENT OF RAILWAY TRANSPORT

асистент кафедри управління державними і корпоративними фінансами Українського державного університету залізничного транспорту

У даній статті розглянуто стратегію розвитку залізничного транспорту, розглянуто стратегічні вектори та напрямки розвитку, які враховують стратегічний напрямок держави, наявні ресурси, обґрунтовано об'єктивну необхідність стратегічного розвитку залізничного транспорту в умовах нестабільності ринкової економіки, виявлені негативні чинники, котрі впливають на рівень розвитку залізничного транспорту. Визначені стратегічні цілі, завдання, місії, не залишилися без уваги функціональний

аспект, показано елементи компоновки стратегії. Розглянуто стратегії та враховано участь залізничного транспорту в формуванні транспортно - промислових комплексів, що дозволить підвищити ефективність діяльності залізничного транспорту, сприятиме його інноваційному розвитку.

В данной статье рассмотрена стратегия развития железнодорожного транспорта, рассмотрены стратегические векторы и направления развития, которые учитывают стратегическое направление государства, имеющиеся ресурсы, обоснована объективная необходимость стратегического развития железнодорожного транспорта в условиях нестабильности рыночной экономики, выявлены негативные факторы, влияющие на уровень развития железнодорожного транспорта. Определены стратегические цели, задачи, миссии, не остался без внимания функциональный аспект, показаны элементы компоновки стратегии. Рассмотрена стратегия развития железнодорожного транспорта в формировании транспортно-промышленных комплексов, что позволит повысить эффективность деятельности железнодорожного транспорта, будет способствовать его инновационному развитию

This article describes the development strategy of railway transport, the strategic vectors and areas of development that take into account the strategic direction of the state, the resources available, substantiates the objective necessity of strategic development of railway transport in conditions of instability of market economy, identified the negative factors influencing the level of development of railway transport. Identifies strategic goals, objectives, mission, did not remain without attention to the functional aspect, shows the layout elements of the strategy. Reviewed the strategy and is considered part of rail transport in the formation of transport - industrial complexes that will allow to increase the efficiency of railway transport will contribute to this innovative development. The theoretical foundations of the integration of RT, the model of integration of RT, improved approach to strategy formation integration of RT by calculating inter-industry balances. RT pressing problem out on the path of sustainable development is to improve methods of cooperation. In this context, integration processes are of paramount importance and are used in the modern theory and practice. In the article the author of the formation of integration strategies is complex, multistage process, based on the general principles of strategic planning The main stages of building integration strategy is the development of rail transport: the definition of strategic goals of integration, the extent and effects of participation in integration processes; analyzing internal and external factors that have an impact on the integration process, the formulation of proper integration strategy; develop an action plan on the implementation of policies and concrete measures to implement the strategy; establishing control over the implementation of the strategic plan, assessment of the impact of the strategy and its adaptive adjustment.

Ключові слова: залізничний транспорт, промисловість, стратегічний розвиток, інтеграція, інфраструктура

Ключевые слова: железнодорожный транспорт, промышленность, стратегическое развитие, интеграция, инфраструктура

Keywords: railway transport, industry, strategic development, integration, infrastructure

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Залізниці України нині стоять на порозі корінних структурних перетворень, обумовлених необхідністю

формування в галузі ринкових відносин і конкурентного середовища, що потребує прийняття принципових рішень на державному рівні щодо

вдосконалення структури, методів та принципів управління.

Формування інтеграційних стратегій є складним, багаступеневим процесом, що базується на загальних засадах стратегічного планування.

Нова модель ринку залізничних перевезень обов'язково передбачає розвиток конкуренції серед перевізників. Для цього необхідно запровадити рівні правила ведення діяльності на ринку залізничних перевезень: створення системи допуску на ринок (ліцензування перевізників, реєстри перевізників, рухомого складу, машинистів тощо); прийняття Правил та Порядку доступу до інфраструктури залізничного транспорту. З боку публічного акціонерного товариства «Українська залізниця» до моменту початку конкуренції необхідно розділити фінансові рахунки оператора інфраструктури та перевізників усередині Товариства.

Актуальність даної статті полягає у проведенні аналізу основних показників роботи залізничної галузі, виявити основні негативні чинники інтеграційного розвитку залізничного транспорту, запропонувати модель стратегії інтеграційного розвитку залізничного галузі в умовах модернізації транспортно-логістичної інфраструктури. Навести стратегічні напрямки та вектори розвитку ЗТ України, що сприятимуть не тільки зміні умов функціонування ЗТ, але й активізації економічної діяльності промислових підприємств.

Актуальною проблемою виходу залізничної галузі на траєкторію сталого розвитку є вдосконалення способів співробітництва. У цьому зв'язку інтеграційні процеси мають першорядне значення і застосовуються в сучасній теорії і практиці.

Вирішувати поставлені проблеми необхідно враховувати певну державну стратегію та визначення стратегічних напрямів та цілей розвитку галузі залізничного транспорту, котра базується на положеннях Транспортної стратегії України на період до 2020 року, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20.10.2010 № 2174, та Державної цільової програми реформування залізничного транспорту на 2010–2019 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 16.12.2009 № 1390. [10;11].

Аналіз останніх досліджень і публікацій

В економічній теорії та літературних джерелах зарубіжних та вітчизняних вчених Проблемами стратегічного управління взагалі, і антикризового управління, розглянуті в працях О.І. Анчишкіна, К. Койна, О.І. Амоші, В.Л. Диканя, А.П. Градова, Б.И. Кузина, І.В. Токмакової та інших [2; 7; 3; 5; 6; 8]. Широко відомі праці таких зарубіжних фахівців в області стратегічного розвитку господарських систем, як А.А. Ансоффа, Ф. Абрамі, А.А. Томпсона, П. Друкера, Р. Мінцберга, Т. Пітера, Р. Уотермана, Р. Стюарта, Р. Коллінса та інших [3; 4; 9;10].

Стратегія розвитку в умовах кризи охоплює всі заплановані, організовані та контрольовані зміни в області існуючої стратегії, виробничих процесів, структури і культури будь-якої соціально-економічної системи, включаючи підприємства. Підприємство

має успіх тільки в тому випадку, якщо знаходиться в стані послідовного і неухильного гармонійного розвитку разом з державою. Тому повноцінна стратегія розвитку в умовах кризи - це стратегія створення, захоплення та утримання певної ринкової ніші, стратегія конкурентної переваги в довгостроковій перспективі [13].

Залізничний транспорт -це стратегічна галузь України, яка стоїть на порозі масштабної модернізації виробництва. Цей процес підштовхують розвиток паливно-енергетичного комплексу та металургії, промислової галузі та потреби у введених генеруючих потужностей і розширенні вантажоперевезень.

Держава теж займається розробкою стратегії розвитку залізничного транспорту, а саме розпорядженнями Кабінету Міністрів України:

- від 26 листопада 2014 р. № 1148 «Про схвалення розроблених Міністерством інфраструктури планів імплементації деяких актів законодавства ЄС з питань залізничного транспорту» [11;12];

- від 26 листопада 2014 р. № 1159 «Про схвалення розроблених Міністерством інфраструктури планів імплементації деяких актів законодавства ЄС» [11,13];

- від 25 лютого 2015 р. № 140 «Про схвалення розробленого Міністерством інфраструктури плану імплементації Регламенту (ЄС) № 1370/2007 Європейського Парламенту і Ради про громадські послуги з перевезення пасажирів залізницею і автомобільними шляхами» [10];

- від 25 лютого 2015 р. № 142 «Про схвалення розроблених Міністерством інфраструктури планів імплементації деяких актів законодавства ЄС з питань транспортної політики та інфраструктури» [10; 11];

- від 22 квітня 2015р. № 398 «Про схвалення розробленого Міністерством інфраструктури плану імплементації Директиви Ради 95/18/ЄС від 19 червня 1995 р. Про ліцензування залізничних підприємств» схвалено плани імплементації актів законодавства ЄС у сфері залізничного транспорту.» [11;12].

Цей стратегічний план розвитку залізничного транспорту на період до 2020 року (далі – Стратегічний план); [14] відповідно до вищенаведених документів, визначає базові принципи, стратегічні напрями, цілі та завдання розвитку галузі залізничного транспорту, терміни їх виконання, шляхи та механізми досягнення цілей, а також індикатори виконання завдань. Метою Стратегічного плану держави є визначення варіантів стратегій зміни бізнес-моделі українських залізниць, враховуючи необхідність залучення суттєвих інвестицій у відновлення інфраструктури і рухомого складу, а також інтеграції української залізниці з залізничними системами Європейського Союзу. [7]

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою цієї статті є удосконалення моделі стратегії інтеграційного розвитку залізничного транспорту, в якій на відміну від існуючих, враховано етапи діагностики стану інноваційно - логістичної інфраструктури і обґрунтування участі залізничного транспорту в формуванні транспортно - промислових

комплексів, що дозволить підвищити ефективність діяльності залізничного транспорту, сприятиме його інноваційному розвитку.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Реалізація стратегічних напрямів розвитку галузі залізничного транспорту здійснюватиметься відповідно до Переліку стратегічних напрямів та цілей розвитку галузі залізничного транспорту, основними з яких є: реформування системи державного управління галуззю шляхом упорядкування повноважень органів, які забезпечують формування та реалізацію державної політики в галузі, а також здійснюють державний контроль, та визначення функціональних обов'язків для всіх учасників ринку в умовах створення публічного акціонерного товариства «Українська залізниця»; формування принципів нової моделі ринку залізничних перевезень, учасників ринку, їх прав та обов'язків, створення конкурентного середовища на ринку перевезень; утворення вертикально інтегрованої системи управління всередині публічного акціонерного товариства «Українська залізниця» із забезпеченням організаційного та фінансового розділення функцій оператора інфраструктури та перевізника всередині Товариства; запровадження європейських норм та стандартів допуску та роботи на ринку залізничних перевезень з передбаченням, зокрема, вимог щодо доброї репутації, фінансової спроможності, професійної компетентності персоналу, наявності тягового рухомого складу; формування нових принципів ціноутворення на залізничному транспорті з урахуванням ринкових перетворень у галузі та конкуренції між видами транспорту; уведення європейської системи управління безпекою перевезень у галузі із запровадженням процедур сертифікації систем управління безпекою та впровадження процедур і методів державного нагляду і контролю відповідно до актів законодавства Європейського Союзу; законодавче врегулювання громадських пасажирських перевезень; визначення стандартів (показників) якості залізничних перевезень, зокрема в частині обслуговування інфраструктури, а також вантажних та пасажирських перевезень із передбаченням норм доступності об'єктів залізничної інфраструктури для пасажирів з обмеженими фізичними можливостями; упровадження технічних стандартів функціонування залізниць для забезпечення безперешкодного інтегрування в міжнародну транспортну систему; запровадження логістичних технологій з урахуванням розвитку комбінованих перевезень тощо [5].

До основних стратегічних напрямів розвитку галузі залізничного транспорту слід віднести:

1) створення нової ефективної моделі державного управління та регулювання у сфері залізничного

транспорту, створення умов для розвитку конкуренції в галузі;

2) створення європейської системи забезпечення безпеки перевезень на залізницях;

3) забезпечення доступності та покращення якості залізничних транспортних послуг;

4) удосконалення логістичних технологій та інтеграція в міжнародні транспортні системи.

Для реалізації зазначених напрямів визначено такі стратегічні цілі:

1) створення нової ефективної моделі державного управління та регулювання у сфері залізничного транспорту;

2) створення умов для розвитку конкуренції в галузі;

3) реформування системи державного управління галуззю та формування політики в галузі, підвищення ефективності державного контролю на залізничному транспорті

Для удосконалення стратегії розвитку залізничного транспорту необхідно провести аналіз та виявити негативні чинники інтеграційного розвитку залізничного транспорту, які наведені на рисунку 1.

Для усунення впливу цих чинників, ми пропонуємо модель стратегії інтеграційного розвитку залізничного галузі в умовах модернізації транспортно-логістичної інфраструктури.

Запропонована модель враховує стратегічні цілі, завдання, підзавдання, використання законодавчої бази, формування напрямку, завдання векторів, за допомогою яких, вдається активізувати всі наявні ресурси та залучити нові [4].

ВИСНОВКИ

Стратегічними напрямками та векторами розвитку ЗТ України, що сприятимуть не тільки зміні умов функціонування ЗТ, але й активізації економічної діяльності промислових підприємств визначено: подолання технічної та технологічної відсталості залізничного транспорту; підвищення пропускних спроможностей залізниць; впровадження логістичних технологій організації транспортного процесу; розвиток інноваційної діяльності, трансферу технологій та створення дієвих галузевих інноваційних структур; розширення наукової та виробничої кооперації, посилення зв'язків міжгалузевого співробітництва; нарощення інтелектуального потенціалу; створення сприятливого інвестиційного клімату та підвищення інноваційної активності залізниць; впровадження системи управління якістю; удосконалення політики тарифоутворення; розвиток контейнерних та інтермодальних технологій перевезення вантажів та впровадження високошвидкісного руху; реалізація програм розвитку мережі МТК, транзитного потенціалу країни та інтеграції залізничного транспорту країни в європейську транспортну систему.

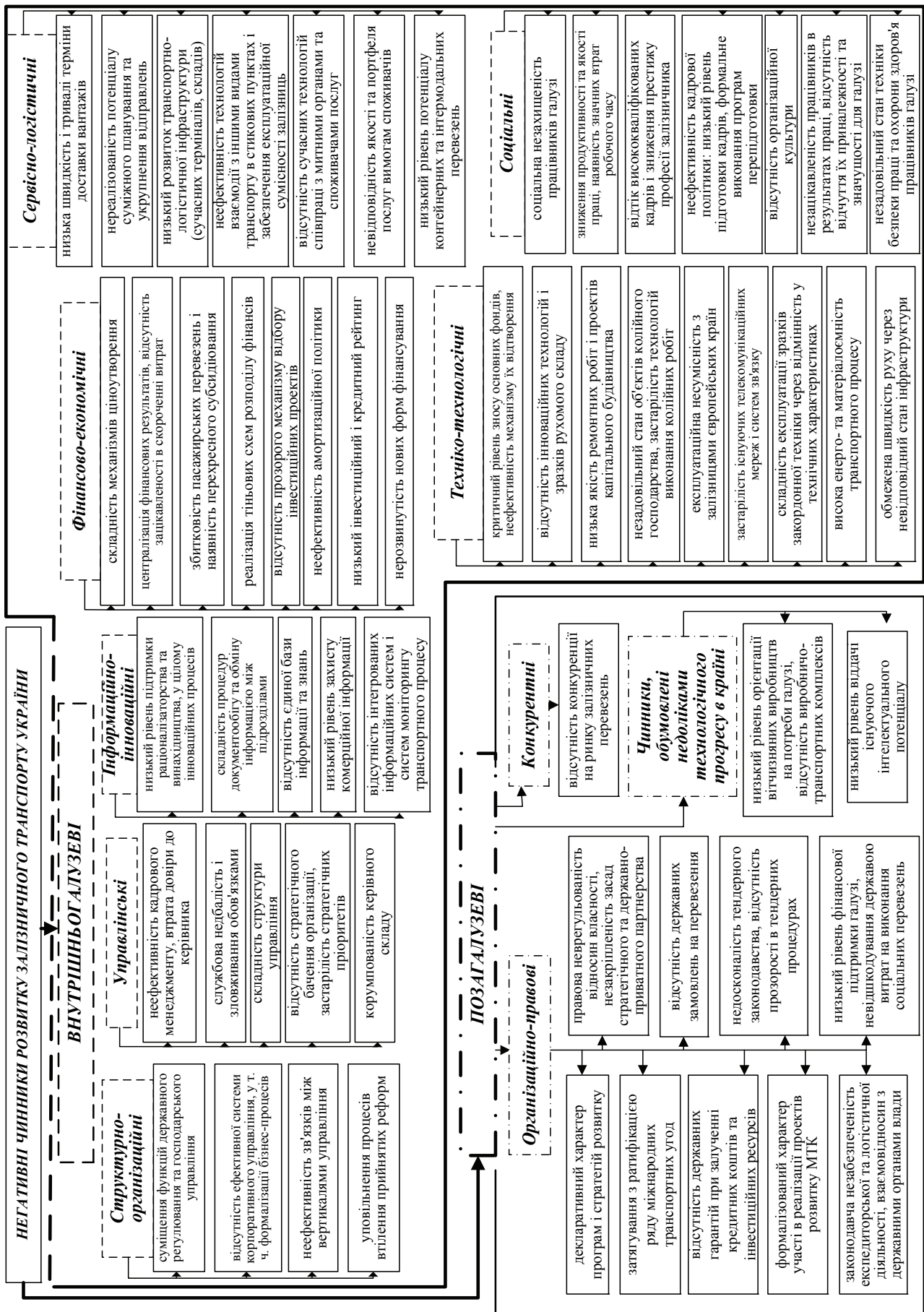


Рис. 1. Чинники, що негативно впливають на розвиток залізничного транспорту України

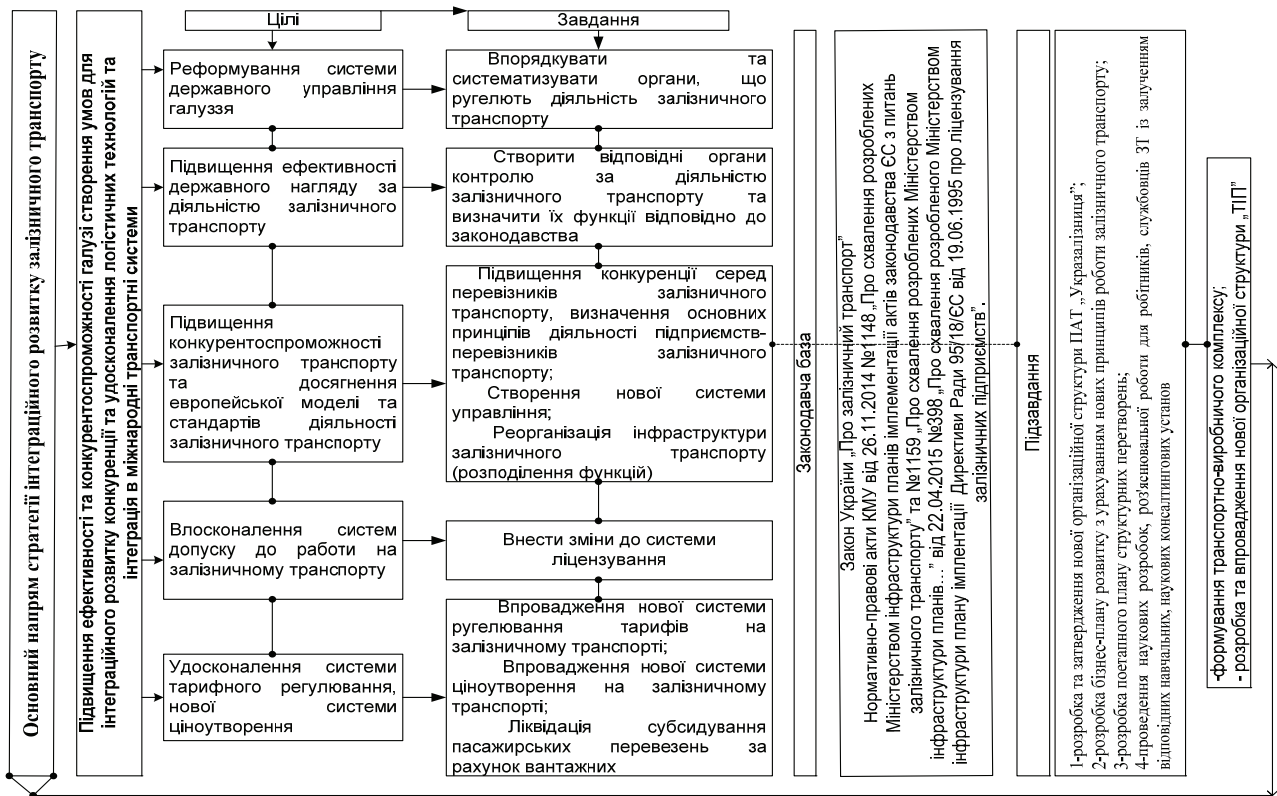


Рис. 2. Модель стратегії інтеграційного розвитку залізничного галузі в умовах модернізації транспортно-логістичної інфраструктури

Список використаних джерел

1. Амоша А.И. Каноны рынка и законы экономики. Кн. 6. Прикладной социально-экономический анализ / А.И. Амоша, Е.Т. Иванов, С.Е. Иванов; Ин-т эконом. пром-сти; НАН Украины. - Донецк, 2003. - 596 с.
2. Анчишкин, А.И. Наука, техника, экономика монография / А.И. Анчишкин. - 2-е изд. - М.: Экономика, 1989. - 383 с.
3. Ансофф И. Новая корпоративная стратегия: Пер с англ. - М.: Изд-во «Питер», 2000.-416 с.
4. Друкер П. Управление, нацеленное на результаты. - М.: Экономика, 1992. -192с.
5. Дикань В.Л. Стратегічні пріоритети розвитку економіки України в умовах зміни світових центрів економічної та політичної влади / В.Л. Дикань // Вісник економіки транспорту і промисловості. Збір наук. праць. - Х.: УкрДАЗТ, 2013. - № 41. - С. 11 - 16.
6. Дикань В.Л. Стратегічне управління: навчальний посібник / В.Л. Дикань, В.О. Зубенко, І.В. Токмакова, О.В. Маковоз, О.В. Шраменко. - К.: «Центр учбової літератури», 2013. - 272 с

7. Койн К. Как упорядочить процесс выработки стратегии / К. Койн, С. Субраманьям [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://wwwmanagement-strategy.com>

8. Стратегия и тактика антикризисного управления фирмой / Под ред. А.П. Градова, Б.И. Кузина. - СПб.: Специальная Литература, 1996. - 510 с.

9. Томпсон А.А., Стрикленд А.Дж. Стратегический менеджмент: Искусство разработки и реализации стратегии: Учебник / Пер. с англ. - М.: Банки и биржи; ЮНИТИ, 1998.- 576 с.

10. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

11. Закон України «Про здійснення державних закупівель» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2289-17>

12. Режим доступу: <http://ukrrailways.com/2-uncategorised/1707-strategic-plan-2020-p2.html>

13 Стратегія розвитку Харківської області на період до 2020 року. - [Електронний ресурс] // Харків. - 2015. - 177 с. - Режим доступу: <http://kharkivoda.gov.ua/documents/16203/1088.pdf>